

Kom binnen en ontdek de Nachtwacht opnieuw

Wat weten we van de Nachtwacht?
Over de Nachtwacht valt veel te vertellen, maar de identiteit van veel schutters was tot nu toe onbekend. Historicus Bas Dudok van Heel heeft dit mysterie ontzield. Zijn opzienbarende bevindingen zijn nu gepubliceerd in het nieuwe nummer van het Bulletin van het Rijksmuseum. Een korte samenvatting:

Wie is wie?
Om niet te vergeten wie de schutters op de Nachtwacht waren werd omstreeks 1715 een schild met hun namen toegevoegd, achterin in totaal. Jammer genoeg was slechts in enkele gevallen bekend welke naam bij welk gezicht hoorde. Dudok van Heel ging op zoek naar de mensen achter die namen. Hij onderzocht hun families, hun welstand en hun activiteiten. Hij vond zelfs in boedelinventarissen bepaalde stukken kleding en uitrusting die op de Nachtwacht zijn afgebeeld. Dit alles legde hij naast de leeftijden van de schutters in 1642, het jaar dat de Nachtwacht werd voltooid. Zo wist hij iedere naam te koppelen aan een persoon op het schilderij.

Oud en nieuw goud
In zijn artikel schetst Dudok van Heel een beeld van oude families (zoals die van kapitein Frans Banninck Cocq) en van *nouveaux riches* (zoals luitenant Willem van Ruytenburch). Hij laat zien dat het uiterlijk van de schutters veel vertelt over hun sociale positie. Zo is de langharige jongeman helemaal links (op een voor-Nachtwacht dat verloren is gegaan - zie hiernaast) de rijke jongeling Jan Brughman, 28 jaar oud, die zich een dure musket en modieuze kleding kon veroorloven. Sergeant Kemp (helemaal rechts), 43 jaar en orthodox Calvinist, gaat daarentegen - met zijn molenteenkraag - heel ouderwets gekleed.

Trots
Dudok van Heel verdiepte zich ook in de context: het waarom achter de Nachtwacht. Het schilderij is gemaakt voor de grote zaal van de Kloveniersdoelen, het clubhuis van de schutters. Deze zaal die in 1627 was de belangrijkste ontzorgingshal van Amsterdam. Toen in 1638 Maria de Medici Amsterdam bezocht, werd de voorzin dan ook hier onthaald. Dit feit wordt herdacht op een van de schilderijen in de Doelenzaal, waarop de schutters rond een buste van Maria zijn geschaard (zie hiernaast). De Kloveniers waren trots op hun stad, hun gebouwen en hun rijken voorstaande positie. Daarom lieten zij tussen 1640 en 1643 alle compagnieën die in de Kloveniersdoelen huisden portretteren, op groot formaat en door de belangrijkste kunstenaars van Amsterdam.

Actie
Rembrandt maakte iets heel egeens van zijn schuttersstuk. Zijn schilderij is donkerder en 'rommeliger' dan de rest. Maar het is juist die actie in het schilderij die maakt dat door de eeuwen heen een onbetwist meesterstuk is gebleven.

Gerrit Lundens, Kopie naar de Nachtwacht, ca. 1655
In 1715 verhuisde de Nachtwacht uit de Kloveniersdoelen naar het Stadhuis. Omdat het daar niet op de wand paste is links een strook afgesneden. Dankzij deze kopie weten we hoe het ontbrekende deel eruitzag. De afbeelding van de Nachtwacht hiernaast is 'gecompleteerd' met behulp van Lundens' kopie.

Joachim von Sandrart, The Company of Captain Cornelis Bicker and Lieutenant Frederik van Banchem, 1649
De schutters staan rond een buste van Maria de Medici, koningin-weduwe van Frankrijk.

Rembrandt Harmensz van Rijn
Het korporalschap van kapitein Frans Banninck Cocq, bekend als 'De Nachtwacht', 1642
The company of Frans Banninck Cocq, known as 'The Night Watch', 1642

XVI Jan Brughman, militeer / ruitkruiser (1614-1652)
XVII Brood Dijkbeem de Roy, (1601-1652)

XI Jan Pietersz Burchardus, (1597-1646)
XII Jan van der Heede, militeer / meester (1610-1652)

Jan Brughman was de rijkste van de jonge garde-schutters. Hij draagt modieuze lang haar en een royale kanten kraag en heeft een musket vast.

Jan Brughman was the richest of the company's young guard. He wears his hair fashionably long, over a majestic lace collar, and he is carrying a musket.

XIII Eilbert Willem van Swoedensdijk, militeer / musketeer (1599-1644)
XIV Pieterman Luchboon v. Borstelaeck, molenaar / ruitkruiser (1600-1652)

XV Jan van der Heede, militeer / meester (1610-1652)

Van der Heede laadt zijn musket door een busje kruut te legen in de loop.

Van der Heede is loading his musket by pouring a charge of gunpowder into the barrel.

XV Jan V. leedter Cornelissen, ruitkruiser / ruitkruiser (1610-1652)
XVI Claes van Coullabrouwer, (1605-1652)

XVII Jan A. de Wassen, Krijger, zwaarddruiger / kapitein (Parna), (1594-1664)

A guardman standing behind the captain has just fired his gun. Here is the fire from the barrel.

Op dit schild staan 18 namen. Bas Dudok van Heel ontdekte bij welke schutters deze horen. Het schild is niet door Rembrandt geschilderd maar omstreeks 1715 toegevoegd.

Eighteen names are listed on this shield. Bas Dudok van Heel discovered which militiamen these belonged to. The shield was not painted by Rembrandt, it was added around 1715.

XVIII Frans Banninck Cocq, kapitein / capitain (1605-1652)
XIX Jan A. de Wassen, Krijger, zwaarddruiger / kapitein (Parna), (1594-1664)

Achter de kapitain staat een schutter, verstopt die zijn musket afschiet. Hier komt vuur uit de geweerloop.

A guardman standing behind the captain has just fired his gun. Here is the fire from the barrel.

Dit is kapitein Frans Banninck Cocq, Rembrandt schilderde hem heel precies. Zijn hand lijkt recht uit het schilderij te steken.

This is Captain Frans Banninck Cocq, Rembrandt painted him with great precision. His hand seems to extend straight out of the painting.

XX Jan Olofse, ruitkruiser / ruitkruiser (1599-1652)
XXI Willem van Ruytenburch, luitenant / lieutenant (1600-1652)

XXII Jan Claes van Liphdaekens, ruitkruiser / musketeer (1597-1646)

Na het afschieten van een geweer moet het worden gereinigd. Willemsen blaast het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned. Willemsen is blowing the dirt from the lock.

XXIII Willem van Ruytenburch, luitenant / lieutenant (1600-1652)
XXIV Rombout Kemp, (1597-1652)

Sergeant Rombout Kemp, dressed in the old-fashioned style, is pointing left. This emphasises the sense of action.

Trommelslager Jacob Jorissen (1591-1646) staat niet op het schild met namen vermeld. Hij was geen lid van de schutters maar werd door hen ingehuurd.

Drummer Jacob Jorissen (1591-after 1646) is not mentioned on the shield. He was not a member of the company, he drummed for them for a fee.

XXV Jan Pietersz Burchardus, (1597-1646)
XXVI Jan van der Heede, militeer / meester (1610-1652)

De oude veert gekleed sergeant Rombout Kemp wijst naar links. Dit detail verhoogt het idee van actie in dit schilderij.

Sergeant Rombout Kemp, dressed in the old-fashioned style, is pointing left. This emphasises the sense of action.

Old and new money
In his article, Dudok van Heel sketches a world of established families (like that of Captain Frans Banninck Cocq) and *nouveaux riches* (like Lieutenant Willem van Ruytenburch). He shows how the appearance of the militiamen reveals their social status. For example, the long-haired young man on the far left (on the piece of the *Night Watch* that was cut away - see below) is the wealthy 28-year-old Jan Brughman, who was able to permit himself an expensive musket and fashionable clothes. While Sergeant Kemp (far right), 43 years old and a devout Calvinist, wore a rather old-fashioned mill-stone ruff.

Pride
Dudok van Heel also looked into the context: the why behind the *Night Watch*. The painting was commissioned for the great hall of the Kloveniersdoelen, the club house of the civic guard. This was Amsterdam's most prestigious reception hall, built in 1627. When Maria de Medici visited Amsterdam in 1638, this was where the exiled French queen was welcomed. The event is celebrated in one of the paintings that hung in the hall (see below), in which the militiamen are grouped around a bust of Maria. The guardmen were proud of their city, their building and their own elevated status. Which is why between 1640 and 1643, all the civic guard companies based here had large group portraits painted by the leading artists of Amsterdam.

Action!
Rembrandt turned his portrait into something unique. His painting is dark and disordered compared to the others. But it is the action in the painting which ensured that it would remain an undisputed masterpiece throughout the centuries.

Gerrit Lundens, Copy after the *Night Watch*, c. 1655
In 1715, the *Night Watch* was moved from the civic guard building to the Town Hall. It was too wide for the wall, however, so part of the canvas was cut off on the left. This earlier copy shows the missing piece. The adjacent version of the *Night Watch* is a reconstruction of the complete work based on Lundens' copy.

Joachim von Sandrart, The Company of Captain Cornelis Bicker and Lieutenant Frederik van Banchem, 1649
The men are gathered around a bust of Maria de Medici, the exiled queen of France.